

Rozsudek pro uznání

V případě, kdy s žalobou nesouhlasící žalovaný požádal ještě ve stanovené lhůtě o její přiměřené prodloužení (§ 55 o. s. ř.), aby tak mohl vyhovět tzv. kvalifikované výzvě podle § 114b odst. 1 o. s. ř., přičemž uvedl konkrétní okolnosti, které mu neumožňují výzvě vyhovět včas, a jestliže v řízení nebyly zjištěny žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na jeho obstrukční nebo úmyslně pasivní jednání s účelem zdržování postupu soudu, nedošlo k naplnění předpokladů fikce uznání žalobního nároku podle § 114b odst. 5 o. s. ř. a rozsudek pro uznání (§ 153a odst. 3 o. s. ř.) tak jakožto výjimečný procesní nástroj neměl být vydán.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1065/2019-182, ze dne 24.7.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně: Energie Pro s. r. o., se sídlem P., zastoupená JUDr. V.V., advokátkou se sídlem P., proti žalovanému: Český rozhlas, se sídlem P., zastoupený JUDr. G.A., advokátem se sídlem P., o uveřejnění odpovědi, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 25 C 68/2018, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 10. 2018, č. j. 22 Co 92/2018-108, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 13. 6. 2018, č. j. 25 C 68/2018-34, uložil žalovanému uveřejnit na své náklady na svém zpravodajském portálu www.irozhlas.cz podle § 14 zákona č. [46/2000](#) Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), odpověď žalobkyně na předchozí článek žalovaného „Obce kvůli vytunelované Energii pod kontrolou přišly o stamiliony“, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Rozhodl tak podle § 153a odst. 3 o. s. ř. rozsudkem pro uznání, neboť žalovaný se ve lhůtě 30 dnů od doručení kvalifikované výzvy podle § 114b o. s. ř. dne 7. 5. 2018 pouze dne 1. 6. 2018 vyjádřil, že nárok žalobkyně neuznává ani zčásti, a s ohledem na složitost věci, svou vnitřní strukturu, která předpokládá interní dohodu na dalším postupu a procesní strategii, a předání spisu externímu zástupci, požádal o prodloužení lhůty k vyjádření k žalobě o dalších 15 dnů. Soud dospěl k závěru, že žalovaný má jako veřejnoprávní médium nejen zkušenosti s žalobami tohoto typu, ale rovněž jistě disponuje zaměstnanci s právnickým vzděláním a je jen jeho věcí, aby si své interní rozhodovací procesy uspořádal tak, aby mohl dostát svým povinnostem. Jestliže mu ve vyjádření ve smyslu § 114b odst. 5 o. s. ř. nebránil žádný vážný důvod a ve stanovené lhůtě se nevyjádřil natolik dostatečně, aby proti tvrzením žalobkyně postavil alespoň taková tvrzení o rozhodujících skutečnostech, z nichž by vyplýval základ jeho obrany vůči žalobě, nevěnoval doručené žalobě ani kvalifikované výzvě soudu náležitou pečlivost, jeho nečinnost nic objektivně neospravedlňuje, a je tedy třeba mít za to, že žalobou uplatněný nárok uznal.

Městský soud v Praze k odvolání žalovaného rozsudkem ze dne 2. 10. 2018, č. j. 22 Co 92/2018-108, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že se rozsudek pro uznání nevydává. Opřel se o judikatorní závěry Ústavního soudu, podle nichž je fikce uznání nároku podle § 153a odst. 3 o. s. ř. vyhrazena jen pro případy lhostejné či obstrukční pasivity žalovaného, jejíž akceptace by byla z pohledu žalobce nespravedlivou. Žalovaný sice prvním podáním nenaplnil znaky kvalifikovaného vyjádření, ale jednoznačně formuloval svůj nesouhlas s nárokem žalobkyně a současně žádostí o prodloužení lhůty vyjádřil i svou připravenost v řízení vystupovat aktivně a hájit svá práva, což poté

potvrdil doplněním svého vyjádření k žalobě dne 15. 6. 2018. Překážkou pro vydání výzvy a následně i rozsudku pro uznání ostatně byla též vada žaloby spočívající v její neurčitosti, a soud prvního stupně měl proto nejdříve žalobkyni vést k odstranění této vady. Ve věci jde totiž o dva samostatné nároky, které mohou stát vedle sebe, jeden nevylučuje druhý. Nelze je však směšovat v návrhu obsahujícím tzv. eventuální petit, jako je tomu v této věci, v níž žalobkyně požaduje uveřejnění odpovědi podle tiskového zákona a až v případě neúspěchu žádá uveřejnění omluvy, neboť žaloby s tímto petitem přicházejí v úvahu pouze tehdy, jestliže plnění podle primárního petitu vylučuje z povahy věci plnění podle eventuálního petitu.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 o. s. ř. tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, resp. tato otázka v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Domnívá se, že tvrzená složitost věci nenaplnuje definici vážného důvodu, pro který by soud měl ve smyslu § 114b odst. 1 o. s. ř. prodloužit lhůtu k vyjádření, protože žalovaný je právnickou osobou působící v oblasti médií, která se nebrání žalobě podle tiskového zákona poprvé. Žaloba mu byla navíc doručena Městským soudem v Praze před rozhodnutím o věcné příslušnosti soudu již dne 18. 1. 2018, takže seznamování se s věcí a udělení plné moci pro externího právního zástupce až po uplynutí více než čtyř měsíců se jeví jako nečinnost a nezájem o věc a tvrzení o vnitřním schvalovacím procesu jako zcela účelové. Zmocnění zástupce a jeho jednání je ostatně v rozporu s péčí řádného hospodáře. Žádost o prodloužení lhůty je nejen nedostatečná, ale žalovaným uvedené důvody také postrádají potřebný aspekt ospravedlnitelnosti, kvůli jeho obstrukčnímu a lhotejnému jednání nastala fikce uznání nároku, a soud prvního stupně tudíž nepostupoval přehnaně formalisticky. Vlastní žaloba pak neobsahuje eventuální petit, neboť jde jen o jeden nárok, ačkoli může mít dva odlišné právní důvody. Žalobkyně proto navrhuje, aby byl rozsudek odvolacího soudu zrušen.

Žalovaný ve vyjádření navrhl, aby dovolání žalobkyně bylo odmítnuto, příp. zamítnuto, neboť v kontextu rozhodovací praxe Ústavního soudu se odvolací soud neodchýlil od ustálené judikatury odvolacího soudu. Soud prvního stupně postupoval nesprávně, jestliže vydal rozsudek pro uznání za situace, kdy žaloba nespĺňuje zvýšené požadavky pro uplatnění kvalifikované výzvy, žalobní návrh byl vyjádřen eventuálním petitem a žalovaný ve své obvyklé žádosti o prodloužení lhůty žalovaný nárok jednoznačně popřel a neučinil žádné neopodstatněné kroky, které by bylo možno považovat za obstrukční či účelově pasivní. Žaloba je kromě toho zjevně bezdůvodná, a nelze už jen proto o ni rozhodnout rozsudkem pro uznání, neboť právo na odpověď podle tiskového zákona se týká jen tištěného periodika, nikoli internetového zpravodajství. Použití fikce uznání nároku spojeného s nezvratným odepřením meritorního přezkumu věci je za těchto okolností neslučitelné s právem na spravedlivý proces.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., dospěl (při vázanosti uplatněnými dovolacími důvody podle § 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) k závěru, že není ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení procesněprávní otázky formulování a charakteru tzv. eventuálního petitu žaloby.

Podstata žaloby s tzv. eventuálním petitem spočívá v tom, že se žalobce domáhá, aby žalovanému byla uložena určitá povinnost, a pro případ, že tento primární petit bude zamítnut, aby bylo rozhodnuto o dalším požadavku žalobce. Žalovaný však nemá možnost volby plnění, soud o eventuálním (tj. druhém) petitu rozhoduje pouze v případě, že nároku uplatněnému v primárním petitu nelze vyhovět. Domáhá-li se žalobce, pokud to právní předpis nebo smlouva připouští, aby byl žalovaný zavázán poskytnout mu jedno nebo druhé plnění podle své volby, jde o tzv. alternativní petit, a formuluje-li svou žalobu tak, že je ochoten místo požadovaného plnění přijmout od žalovaného plnění jiné, nevyplývající z daného právního vztahu, nazývá se petit tzv. alternativou

facultas (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 1998, sp. zn. 25 Cdo 195/98, nebo usnesení téhož soudu ze dne 27. 10. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4123/2009, publikováno pod C 7782 v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, dále též jen „Soubor“).

Dovolatelka se ve své žalobě domáhá vydání rozsudku, kterým by byla žalovanému uložena povinnost uveřejnit na svém zpravodajském portálu odpověď žalobkyně na předchozí článek žalovaného v konkrétním znění, a dospěl-li by soud k závěru, že žalobkyni toto právo podle tiskového zákona nepřísluší, pak zveřejnění obdobně formulované omluvy na stejném místě za nepravdivá tvrzení obsažená v daném článku. Je tudíž zjevné, že žalobkyně uplatnila v tzv. eventuálním petitu dva samostatné nároky, které spolu nejsou provázány případnou nemožností splnění prvního z nich, jako je tomu typicky u žalob na vydání věci, eventuálně náhradu škody, rozsudek odvolacího soudu je zde v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu a není ani důvodu, aby uvedená právní otázka byla nyní posouzena odlišně.

Dovolání je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení otázky procesního práva naplnění podmínek pro vydání rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř., která za daných skutkových okolností doposud nebyla dovolacím soudem vyřešena. Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 114b odst. 1 o. s. ř. vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, jakož i tehdy, bylo-li o věci rozhodnuto platebním rozkazem, elektronickým platebním rozkazem nebo evropským platebním rozkazem, může předseda senátu místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a) nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení; to neplatí ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2). Podle odstavce 5 téhož ustanovení jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na výzvu soudu podle odstavce 1 včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává; o tomto následku (§ 153a odst. 3) musí být poučen. To neplatí, jsou-li splněny předpoklady pro zastavení řízení nebo odmítnutí žaloby.

Podle § 153a odst. 3 o. s. ř. rozsudkem pro uznání rozhodne soud také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznal (§ 114b odst. 5 a § 114c odst. 6).

Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v názoru, že žalovaný se ve smyslu § 114b odst. 5 o. s. ř. kvalifikovaně vyjádří (a zabrání tak fikci uznání nároku a vydání rozsudku pro uznání), jestliže z jeho včasného písemného vyjádření vyplývá, že nárok, který byl proti němu uplatněn žalobou, zcela neuznává a jestliže alespoň v základních obrysech vylíčí rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu. Žalovaný se nemusí výslovně vyjádřit ke všem žalobcovým tvrzením, není hodnocena ani kvalita nebo obsírnost jeho vyjádření, vyjádření ale nemůže být obecné a vágní, protože jinak by smysl usnesení vydaného podle § 114b odst. 1 o. s. ř. nemohl být naplněn. Pouhý nesouhlas s žalobou tak zásadně nelze považovat za kvalifikované vyjádření způsobilé zabránit následkům předvídaným § 114b odst. 5 o. s. ř. (srov. zejména rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004, publikovaný pod č. 21/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, a ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007, Soubor C 7471 a C 7472, příp. usnesení téhož soudu ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 28 Cdo 611/2008, Soubor C 6379).

Účelem zákona je ustanovením § 114b odst. 5 o. s. ř. sankcionovat především nečinnost žalovaného a

jeho neochotu přispět k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení, a nikoliv to, v jakém rozsahu a jak kvalitně se ve věci vyjádřil (srov. z odborné literatury zejména Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 794). Na tom se shoduje i judikatura dovolacího soudu, která pak v konkrétních individuálních případech řeší, nakolik je tento smysl naplněn. Také Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že vydání rozsudku pro uznání na základě fikce předvídané § 114b odst. 5 a § 153a odst. 3 o. s. ř. představuje institut, s nímž je vzhledem k jeho potenci intenzivně zasáhnout do procesních práv žalovaného nutné zacházet velmi citlivě. Ačkoli dikce citovaných ustanovení v zásadě neponechává rozhodujícímu soudci prostor pro uvážení při jejich aplikaci, obecná pravidla spravedlivého procesu a ústavní požadavky pramenící z čl. 36 Listiny základních práv a svobod musí být i v takovém případě respektovány, aby byla nejen zachována rovnost stran soudního sporu, ale též přístup k soudu. Jelikož je účelem fikce uznání nároku ve smyslu § 114b odst. 5 o. s. ř. zvýšení efektivity a zrychlení soudního řízení v případech, v nichž se žalovaný pokouší o procesní obstrukce nebo je pasivní, obnáší shora zmíněná zdrženlivost při využívání předmětného institutu především důkladné posouzení otázky, zda okolnosti případu nenavštěvují tomu, že se o zaviněné zdržování postupu soudu či celkovou pasivitu ze strany žalovaného nejedná. Je-li z chování účastníka řízení, jenž jinak není procesně nečinný a nemaří řádné projednání věci soudem, zřejmé, že se žalobou nesouhlasí a hodlá se jí bránit, stává se mechanická aplikace § 153a odst. 3 o. s. ř. neslučitelnou se zásadami, na nichž stojí občanský soudní řád, a tím i s principy spravedlivého procesu (srov. nálezy pléna Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15, publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. [211/2016](#) Sb., a dále např. nálezy téhož soudu ze dne 1. 4. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2503/13, ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16, ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15, ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1252/16, ze dne 13. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 1261/15, či ze dne 14. 2. 2017, sp. zn. I. ÚS 2693/16).

V projednávané věci byla žalovanému doručena žaloba spolu s výzvou podle § 114b odst. 1 o. s. ř. dne 7. 5. 2018, přičemž lhůta k vyjádření byla stanovena na 30 dnů od doručení. Dne 1. 6. 2018 se žalovaný vyjádřil, že žalobu neuznává ani zčásti a požádal o prodloužení lhůty k vyjádření o 15 dní, a to s ohledem na složitost věci, které se daný spor týká, svou vnitřní strukturu, která předpokládá předchozí interní dohodu na dalším postupu a procesní strategii, a rovněž s ohledem na předání spisu externímu právnímu zástupci. Soud prvního stupně o této žádosti nerozhodl a dne 13. 6. 2018 vyhlásil ve věci rozsudek pro uznání, neboť měl za to, že žalovaný žalobou uplatněný nárok podle § 114b odst. 5 o. s. ř. uznal. Podrobné vyjádření žalovaného k žalobě došlo soudu dne 15. 6. 2018, tedy ještě před doručením rozsudku (13. 7. 2018) a ve lhůtě, o kterou žalovaný požádal prodloužit soudem stanovenou lhůtu.

Z hlediska těchto okolností je zřejmé, že daný případ se po skutkové stránce relevantně odlišuje od věcí, které již Nejvyšší soud projednával a v nichž shledal, že došlo k naplnění podmínek pro vydání rozsudku pro uznání, i když žalovaný požádal o prodloužení lhůty k vyjádření ještě před jejím marným uplynutím (srov. např. usnesení ze dne 18. 5. 2017, sp. zn. 33 Cdo 3474/2016, kde k neuznání nároku došlo až po uplynutí lhůty, přičemž soud o jinak včasné žádosti o její prodloužení nerozhodl, nebo usnesení ze dne 19. 10. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2757/2017, podle něžž bylo rozhodným důvodem to, že žalovaný nejenže neuvedl, proč s žalobou nesouhlasí, ale i proč mu původní lhůta nepostačovala k opatření potřebných informací, listinných důkazů a právního zástupce). Blíží se naopak případům, v nichž i přes formálně korektní dovození fikce uznání nároku soudy nižších stupňů nebylo možno na straně žalovaného spatřovat obstrukční taktizování či procesní pasivitu (srov. rozsudek ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2883/2015, Soubor C 16662, který řešil případ, v němž byl nesouhlas s žalobním nárokem vyjádřen v poměrně obecné rovině, ale současně byla projevena jasná vůle aktivně se účastnit řízení, nebo rozsudek ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3437/2016, Soubor C 16665, kde neúmyslné zmeškání lhůty k vyjádření spočívalo v objektivní překážce na straně právního zástupce).

Nejvyšší soud, následuje uvedené judikatorní závěry Ústavního soudu, má proto za to, že v daném případě, kdy s žalobou nesouhlasící žalovaný požádal ještě ve stanovené lhůtě o její přiměřené prodloužení (§ 55 o. s. ř.), aby tak mohl vyhovět tzv. kvalifikované výzvě podle § 114b odst. 1 o. s. ř., přičemž uvedl konkrétní okolnosti, které mu neumožňují výzvě vyhovět včas, a jestliže v řízení nebyly zjištěny žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na jeho obstrukční nebo úmyslně pasivní jednání s účelem zdržování postupu soudu, nedošlo k naplnění předpokladů fikce uznání žalobního nároku podle § 114b odst. 5 o. s. ř. a rozsudek pro uznání (§ 153a odst. 3 o. s. ř.) tak jakožto výjimečný procesní nástroj neměl být vydán. Na místě je naopak meritorní projednání žaloby, při němž soud bude moci zhodnotit procesní obranu žalovaného vůči tvrzením žalobkyně, neboť v řízení zjevně nebyl nečinný a projevil zájem o věc. Na tom nic významně nemění ani okolnost, že žalovaný měl možnost se s žalobou seznámit ještě před vydáním tzv. kvalifikované výzvy, neboť ani tato určitá prodleva nespadájící ovšem do lhůty k vyjádření nesvědčí o obstrukčním přístupu žalovaného, který se relevantně vyjádřil jen s několikadenním zpožděním oproti soudem stanovené lhůtě.

Z uvedeného vyplývá, že napadené rozhodnutí je z pohledu uplatněného dovolacího důvodu správné, a Nejvyšší soud proto dovolání žalobkyně podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)